

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ח' - פרשת תצוה תשפ"ד

אנשי דור המדבר זכו להנהיגה מפלגה שאין דומה לה: הם זכו שמושה רבנו ינהיג אותם, מנהיג אלקי אשר לא קום כמוהו בישראל, והקב"ה היה נגלה אליו פנים אל פנים. ולכל גם הדורות שאחריהם, זכו לצדיקים שהנהיגו אותם. ולכל דור ודור הכין הקב"ה צדיק שינהיג את הדור לפי מעלתו וכפי מעשיו.

הגמרא בראש השנה (פה:) אומרת שיפתח בדורו כשמואל בדורו, כלומר, כל מנהיגי ישראל בכל הדורות שרש נשמתם מהנהגתו של משה רבנו, אלא שלכל דור התאימו את המנהיג שמתאים לדור ההוא, לפי מעשיו, ולפי מעלתו, אך מקור ההנהגה של עם ישראל הוא אחד, כי כלם משרש נשמתו של משה רבנו.

עוד מוסיף מרן ה'אביר יעקב', שכל צדיק שלומד תורה לשמה, ומקיים מצוות לשם מי שצוה אותן, זוכה שנקנסת בו התפשטות נשמתו של משה רבנו עליו השלום.

הוא מסיק את דבריו על תקוני הזהר הקדוש (תקון טו), שהפסוק בנהלים (קמז) 'אשרי העם שצדקה לו' רומז לזה, שהמלה 'שצדקה' היא בגימטריא 'משה', וכנות הפסוק 'אשרי העם' - דהיינו, כל הדורות שבאים בישראל, 'שצדקה' - גם להם יש חלק בהנהגתו של משה רבנו, כאשר התפשטותו של משה רבנו היא בכל דור ודור, בכל צדיק שעוסק בתורה לשמה ומקיים את מצוותיו בפניה ה'ראויה. בסיום דבריו, רומז רבנו את הענין בפסוק הראשון של הפרשה:

מה שנאמר למשה רבנו 'ויקחו אליך', הפונה, שכל אחד ואחד מבני ישראל יכול לקחת את עצמו 'אליך' - אל משה, על ידי מעשיו הטובים הוא יוכל להתקרב למעלתו ולמדדגתו של משה רבנו.

יום ששי

יחודיותו של עם ישראל: שמירת הברית

בני ישראל הם עם סגולה, והם מיוחדים ומבדלים משאר אמות העולם בקדושה ובטהרה שלהם.

מאז שנוסדה האמה הישראלית, בימותיהם של אבותינו הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, היו מצינים במידה זו של שמירת הטהרה.

מרן ה'אביר יעקב' בספרו 'פתוחי חותם' מרחיב בענין זה, ואומר, עד היכן מגיע פח שמירת הברית בעולמות העליונים, אשר אין הפה יכול לספר, והאין לא יכולה לשמע. כי עקר עבודת האדם בעולם הזה היא לשמר את הברית, כמו שנאמר ביקמיהו (לג כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמתי'. שזה מדבר על ברית מילה, שהשמירה שלה היא סוד קיום העולם כלו.

בתוך דבריו, מביא רבנו רמז בפסוקי הצווי על עשיית החשן, שהיה עומד על לבו של הפה הגדול:

ועשית חשן משפט' - 'חשן' הן אותיות 'נחש', וגם המלה 'חשן' עם הפולל היא בגימטריא 'שטן', והרמז בזה שעל האדם לעשות משפט עם יצרו, הלא הוא השטן, ולהקפיד לשמר את הברית בכל כחו, ולא יאפשר לו ולנחש שום דריסת רגל, כי הברית היא היסוד של התורה והמצוות, והיא גם סוד קיום העולם, כמו שנאמר מקדם.

עוד נאמר בפסוקי פרשת החשן **'מעשה חשב',** וזה רומז על קדשת המחשבה, שכל אדם המבקש לשמר את הברית בשלמות, עליו להקפיד מאד בשמירת המחשבות, וכך יזכה לשמירת הברית.

שמירת הפה היא בכמה תחומים, הן מדבורים אסורים, כמו לשון הרע ורכילות או דברי שקר, הן מדבורי גנאי, והן מדבורים בטלים.

מרן ה'אביר יעקב' בספרו 'פתוחי חותם' משיך את הענין הזה למעשה האפוד המובא בפרשה שלנו:

'ועשו את האפד' - המלה 'אפד' עולה בגימטריא 'פה', והפסוק מזהיר את בני ישראל שי'עשו את הפה', לשמר אותו ולטוהר אותו מדבורים מיתרים, ואת זה עושים על ידי השתיקה, ועל זה ממשיך הפסוק ואומר **'זהב' כפי זהב רומז על שתיקה, כמו שאמרו חכמים שי'הדבור שוה כסף, והשתיקה שוה זהב'.**

בהמשך, מוסיף הפסוק ונותן עצה לאדם כיצד יוכל לשמר על הפה שלו, ואומר: **'שתי תפת חברתי יהיה לו אל שני קצותיו וחרב' -** זה רומז על השפתיים, שהן החומות שיש לאדם סביב הפה, ולפעמים צריך האדם להרגיש כאלו הן מחברות וסגורות, כביכול השפתיים שלו תפורות זו לזו, וירגיש בעצמו כאלו כל דבור שהוא רוצה להוציא מפיו, עולה לו בקשי גדול ובמאמץ מרבה, וכך הוא יבר את המלים שהוא מוציא מפיו, ולא יקשל בדבורים אסורים או בטלים.

יום רביעי

שלמות התורה ע"י שלמות ישראל

כידוע, ישנם ששים רבוא אותיות לתורה, וכך גם יש ששים רבוא נשמות לעם ישראל.

וכל אחד, לפי מעלת נשמתו, כך הוא משיג את חלקו בתורה, ומחדש בה חידושים כפי שרש הנשמה שלו.

אמנם הכל נמסר למשה במתן תורה, כמו שאמרו (ירושלמי פאה פ"ב ה"ד), שאפלו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, נתן למשה בסיני.

מרן ה'אביר יעקב' מקשה על זה בספרו 'פתוחי חותם', הרי הקב"ה יכול היה לכתב את כל חלקי התורה שבעל פה בתוך התורה שבכתב, ולמסור את הכל למשה בסיני כתוב על הלוחות. ולמרות שכל חלקי התורה כלם עמקים, והתורה היא ארפה מארץ מדה ורחבה מני ים, עם כל זאת הקב"ה יכול לעשות הכל, והיה יכול לכתב את הכל ולמסור את התורה כלה כתובה בידי משה רבנו; ומדוע אם כן השאיר חלקים ממנה שיהיו בגדר 'תורה שבעל פה'?

והתירוץ הוא, שהקב"ה רצה לזכות את ישראל שיהיה שוה בעצמם בדברי התורה, וישגו בכחות עצמם את החלק שלהם בתורה, כל אחד את חלקו האישי והמיוחד לו.

ומבאר ה'אביר יעקב' שכן זה נרמז בפסוקי הפרשה: **'ולקחת את שתי אבני שהם' -** אלו שתי התורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. והמלה **'שהם'** היא אותיות 'משה', לרמז ששתי התורות הללו נמסרו למשה בסיני.

'ופתחת עליהם שמות בני ישראל' - את התורה שבעל פה, ואת כל החידושים שכל אחד ואחד מיישראל עתיד לחדש בכל הדורות, הקב"ה נתן לכל אחד ואחד מבני ישראל, לפי שמו ולפי שרש נשמתו.

יום חמישי

הצדיקים שבכל דור ודור

מרן ה'אביר יעקב' בספרו 'פתוחי חותם' דורש באריכות בענין משה רבנו ושאר מנהיגי ישראל, והוא אומר כך:

יום ראשון

מעלת למוד 'חוק לישראל'

חיוב למוד תורה מוטל על כל יהודי, בכל גיל. אף אחד אינו פטור ממצוה זו.

כמוכן, שכל המרבה בלמוד התורה - השוכר שלו גדול יותר, והוא גם זוכה להתרומם ולהטהר בעולם הזה.

מרן ה'אביר יעקב' מביא בענין הזה בספרו 'מחשוף הלבן' את דברי האריז"ל (שער המצוות פר' ואתחנן), שיש עדיפות גדולה לקבוע סדר למוד בכל חלקי התורה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. וכמו הסדר שנדפס בספר 'חוק לישראל', שהוא בני ומסדר על חלקי התורה הרבים: תנ"ך, משניות, תלמוד, קבלה, הלכה ומוסר.

מוסיף ה'אביר יעקב', שבשעת הלמוד בחוק לישראל, ישנו תקון נשגב לשכינה הקדושה, כי הנהגת העולם בימי החל מלכות בקלפת גנה, שיש בה תערכת טוב ורע, והיא מסתירה את גלי השכינה בעולם המעשה. ועל ידי הלמוד בכל יום מיימות החל נעשה התקון לקלפה הזו, והשכינה מתעלית.

את זה הוא מרמז בפסוק **'ואתה תצוה את בני ישראל',** שבני ישראל מצויים לתקן את השכינה.

'ויקחו אליך', שילמדו את סדר הלמוד המדולק, במשך כל ימי החל, שתבות **'ויקחו אליך'** עולים בגימטריא **'כל'** המים בחל.

'שמן' - ראשי תבות ש'כינה מי"ט ט' (מטטרו"ן] נגה, שדרך הלמוד הזה האדם מסלק את הקלפות ומתקן את השכינה.

יום שני

העניוה, בהכנה לתורה

למדת העניוה יש מעלות רבות, אחת מהן שבאמצעותה יכול אור התורה להאיר, פי התורה מאירה רק למי שמתנהג בעניוה ובשפלות.

כבר במתן תורה רמז זאת הקב"ה, כשברר לתת את התורה דוקא על הר סיני, הנמוך והשפל, ולא על ההרים הגבוהים והמרשימים, כרמל, תבור או בשן.

המסר מזה הוא, שכל מי שמשפיל את עצמו יותר, זוכה יותר לתורה.

על פי זה מבאר רבנו דוד אביחצירא, עטרת ראשנו, בספרו 'פתח האהל', את הפסוקים בפרשה, כאשר הקב"ה צוה את בני ישראל שיביאו שמן למאור במשכן:

'שמן זית זך, כתיב' - זו הנהיגה של עניוה, כי כמו ששפלים להוציא שמן מהזית, מרחימים לכתב אותו בחזקה, כך גם אדם שרוצה לזכות למאור של התורה, הוא מוכרח להשפיל את עצמו, ולעשות את כבודו כאסקפה הנדרסת, ורק כך יזכה שיאיר בו אור התורה.

ולכן אמר הכתוב **'ויקחו אליך',** כלומר, אל משה רבנו, כי הוא הדגמא המבוקשת ביותר של עניוה, כמו שאמר עליו הפסוק **'והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה'.**

יום שלישי

נצור לשונך מרע

מאמצים גדולים צריך אדם להשקיע בשמירת הפה, שהוא אחד מהאיברים העקריים שיש לאדם.

